

O tamburi - Vilena Vrbaniæ

Autor Administrator

O tamburi

Autor: Vilena Vrbaniæ, muzikologinja

Tambura je trzalaèki instrument srođan leutu ili lutnji, ruskoj balalajci, ukrajinskoj banduri, talijanskoj mandolini, &panjolskoj gitari i drugim instrumentima koji su se razvili u razlièitim dijelovima svijeta iz zajednièkih korijena u kulturi stare Mezopotamije. Slika instrumenta dugoga vrata i malog kruškog korpusa urezana je u kamen još u treæem stoljeæu prije Krista.

O prvobitnim oblicima tambure saèuvani su i likovni spomenici u Tebi u Egiptu, gdje se takav instrument zvao lauta. Instrument tipa tambure kasnije se javlja kod Grka i Rimljana pod nazivom pandora.

Na podruèju Bosne tambura se prvi put spominje 1551. godine u spisima putopisca N. Nicolaja, koji je tamo boravio kao pratiæac francuskog konzula na putu za Tursku. Iz Bosne je se obom Bunjevaca i Slavonaca prenesena u Slavoniju i Baèku, gdje je tijekom 18. stoljeæa postala najistaknutijim narodnim instrumentom.

Oblik

tambura koje se koriste u današnjem vrijeme razvijen je u Budimpešti poèetkom 20. stoljeæa zalaganjem graditelja violina. Kao primjer za oblik modernih tambura poslužila im je mala beèka gitara. Zbog naèina ugaðanja i malog broja žica (dvije ili tri) stare su tambure bile dosta ogranièene u pogledu svojih glazbenih moguænosti. Cilj je bio stvoriti instrument koji bi bio ravnopravan violinu ili gitari. Tako je nastala cijela porodica tambura, najèeæe sa èetiri, pet ili est žica. Prve dvije žice ugoðene su unisono, a tonski razmak izmeðu praznih žica je kvarta. Ipak, standardno ugaðanje tambura nije odreðeno pa se tako u glazbenim kolama upotrebljavaju tambure G i D tima, dok se tambure A i E tima koriste u Slavoniji (tim nosi ime po tonu najtanje prazne žice). Raznolikosti u gradnji i ugaðanju tambure u Hrvatskoj svjedoèe o njezinoj popularnosti u našem narodu i predstavljaju bogatstvo

tradicijske glazbene kulture.

Najstarija do sada poznata tambura u Hrvatskoj bila je u vlasništvu tamburaša i skladatelja Paje Kolariæa iz Osijeka., a potjeèee iz 1847. Iste je godine Kolariæ osnovao prvi amaterski tamburaški orkestar èime je Osijek postao središtem hrvatske tamburaške glazbe. Pod njegovim utjecajem tamburu je poèeo istraživati etnomuzikolog Franjo Kuhaè.

Osnivanje amaterskih tamburaških orkestara, koji se sastoje od tambura razlièitih oblika i velièina, proširilo se po cijeloj Hrvatskoj, Bosni, Sloveniji, Austriji, Èeškoj, Slovaèkoj, a uz hrvatske iseljenike i po Americi. U želji za intenzivnjim muziciranjem na tamburi osnovan je u Osijeku Festival hrvatske tamburaške glazbe. Od svojeg poèetka 1961. godine, Festival okuplja najbolje tamburaške orkestre iz Hrvatske i inozemstva, kao i skladatelje, dirigente i sve ljubitelje tambure koji na razne naèine potièu daljnji razvoj tamburaške glazbe.

Tambura

se takoðer poèela poduèavati u glazbenim školama, u poèetku u osnovnim, a od 2004. i u srednjim. Mnogi su skladatelji pisali glazbu za tamburu, meðu njima Krsto Odak, Ivo Lhotka-Kalinski, Adalbert Markoviæ, Julije Njikoš i Zdravko Šljivac. Zbog sve veæeg broja kvalitetnih tamburaša, kao i kompozicija skladanih upravo za nju, pojavila se želja da tambura bude poduèavana na Mužièkim akademijama u Hrvatskoj. Time bi se uèinio još jedan znaèajan korak u smjeru njezina afirmiranja kao instrumenta ravnopravnog violini i gitari.